

Сущенко Анна Миколаївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Прикарпатського факультету (м. Івано-
Франківськ) Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін Прикарпатського
факультету (м. Івано-Франківськ) Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
соціологічних наук *Пташник-Середюк О. І.*

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Демократичне суспільство своєю сутністю передбачає забезпечення рівних можливостей для самореалізації особи незалежно від її статі, віку, національності чи соціального походження, тобто недопущення будь-якої дискримінації та розрізнення. Тому формування гендерної культури в суспільстві, поширення знань з гендерної проблематики та реалізація ідей гендерної рівності сприяє ефективному використанню потенціалу і жінок, і чоловіків, а також розширенню можливостей людського розвитку загалом. Незважаючи на це, досить часто гендерна нерівність є одним з проявів соціально-економічної диференціації населення.

Наукові дослідження у площині різних наук свідчать про міждисциплінарний характер дослідження проблеми гендерної нерівності як складного соціального феномена, що вивчається багатьма науками: юридичними, філософськими, економічними, статистикою, психологією та соціологією.

Здійснивши аналіз концептуальних підходів до розуміння поняття «гендер» та «гендерна нерівність», ми побачили, що категорія гендер ще знаходиться на стадії свого формування, осмислення і поки що мало використовується в ролі аналітичного інструменту в соціології. Диференціація понять «біологічна стать» і гендер як «соціальна стать» вивела соціологічні дослідження на новий теоретичний рівень. Таке розмежування дозволило відійти від традиційного підходу, де особливості особистості жінки визначаються, перш за все, з точки зору її «єства». При гендерному підході увагу зосереджено не просто на виявленні та констатації відмінностей і подібності соціальних характеристик становища чоловіків і жінок в

різних сферах суспільного життя, але й на осмисленні соціальних причин і механізмів закріплення нерівних позицій жінок.

Гендер є категорією, що відображає соціальну стать, соціально обумовлену конструкцію, що ґрунтується на біологічних відмінностях між чоловіками й жінками. Вона відображає відмінності у поведінці, соціальних ролях та ментальних характеристиках між чоловіками та жінками. Гендер також є певним соціально-рольовим статусом, який визначає соціальні можливості чоловіків і жінок у різних сферах життєдіяльності – діяльності, пов'язаній з професійною сферою, в освіті, доступі до влади та економічних ресурсів, побуті та сімейних ролях тощо.

Аналізуючи використання гендеру як інструменту соціологічного аналізу, можна виділити два його різних наповнення: гендер як соціальні відносини і гендер як соціальний конструкт. При першому підході він розглядається як позиція взаємодії статей і відносин між статями. Виходячи з цієї позиції, далі вибудовуються соціальні норми, ролі, стереотипи і т. д. При другому підході гендер розуміється як громадський інститут або соціальний конструкт, що задається природою суспільства, характером суспільних відносин, соціальною структурою і конкретною історичною епохою.

У гендерних дослідженнях, як правило, виділяються три основних підходи:

1. Теорія інтерпретації гендеру як культурної метафори;
2. Розуміння гендеру як стратифікаційної категорії, пов'язаної з іншими стратифікаційними категоріями;
3. Теорія соціального конструювання гендеру.

Це дозволяє підтвердити наявність гендерної системи, яка об'єднує в собі соціальні, інституційні та символічні практики, за допомогою яких індивіди поділяються за ознакою статі.

У сучасному суспільстві великого поширення набувають гендерні проблеми на ринку праці України, які проявляються у дисбалансі щодо можливостей доступу жінок і чоловіків до гідної праці. Адже досить часто саме жінки з високим освітньо-професійним рівнем змушені реалізовувати свою трудову активність на менш престижних посадах, що потребують нижчої кваліфікації, менше оплачуються та дають менші можливості кар'єрного просування. Окрім того, досить часто основною причиною усіх проявів гендерної нерівності на ринку праці, що проявляється в оплаті праці, низькій кількості жінок на керівних посадах, є стереотипні уявлення щодо ролі жінки і чоловіка у суспільстві.

На основі аналізу досліджень щодо гендерної проблематики як в Україні, так і в світі, ми змогли побачити, що в сучасному суспільстві проблема гендерної нерівності у професійній діяльності є досить поширеним явищем. Проаналізовані нами дослідження дають змогу

зробити висновки, що утисків у професійній діяльності зазнають в основному жінки. Гендерна нерівність є також поширеною у сімейній та політичній сферах.

Здійснивши аналіз гендерної нерівності у професійній сфері за допомогою анкетного опитування представників силових структур, які мали трудовий досвід до вступу на службу, ми з'ясували, що сьогодні силові структури базуються на принципі гендерної рівності.

Дослідження також показало, що частина респондентів стикалися з проявами дискримінації за ознакою статі у професійній діяльності безпосередньо. Найчастіше утисків зазнають жінки під час приймання на роботу, що пов'язано з тим, що жінкам доволі часто необхідно поєднувати виконання домашніх обов'язків та професійної діяльності. Гендерна нерівність у суспільстві підтримується завдяки існуванню стереотипів та низькому рівню зацікавленості населення у її вирішенні, а також низькій освіченості щодо проявів та існування гендерної дискримінації. Дослідження гендерної проблематики є актуальним, тому матиме перспекцію на нашу майбутню наукову діяльність.

Миронова Алевтина Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
юридичного документознавства ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ
Клименченко С. Д.

ФЕНОМЕН СЛЕНГУ ЯК ЛІНГВІСТИЧНОГО ЯВИЩА В МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Мова – цілісна та взаємозумовлена система, яка перебуває в постійній динаміці, має здатність знаходити нові та вдосконалювати старі форми для передачі інформації. Одним із завдань сучасної лінгвістики є необхідність пояснити, чим зумовлене породження й використання тих чи інших одиниць мови.

Невід'ємним джерелом літературної мови є розмовне мовлення, лексика якого різноманітна. Це пояснюється тим, що мовні одиниці не обмежуються рамками побутових тем, повсякденних реплік. Під час спілкування можуть використовуватися наукові терміни, запозичені слова, стилістично забарвленні лексеми, просторіччя, діалекти та жаргони. З часом деякі слова з розмовної лексики стають літературними.

Однім із складників розмовної лексики виступає сленг. Сленгові лексеми – це не шкідливе утворення мови, яке вульгаризує усну мову, а органічна та деякою мірою необхідна частина цієї системи.